

Zas Latweefchu draugs.

1844. 29 März.

13ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Vebterburgēs. Kad waldischana ne fenn lifke fluddinaht, ka taggad wiffur draudses=skohlas ja eetaifa, tad weena draudse Nikolajewes aprinki, Kersones gubbermentē, preekšč skohlas samette 285 rublus 71 $\frac{3}{4}$ kap. f.; weens semneeks usnehmahs ne ween pats to nammu lifk ustaisht un pahr situmu gahdaht, bet arri us preekšču, kad wajjadsetu, lifk islahpiht; un zits semneeks dahwinaja gattawu nammu, kas 142 rublus 86 kap. f. irr wehtē. Krohna muischu ministers sawadās gohda-grahmatās winnus par to irr usteizis.

Is Kursemes. Ne fenn gaddijahs, ka kahdā muischā muischneeks us isfu brihdi no sawas istabas isgahje, kur winnam us galdu weens naudas=papirs no 100 rubl. f., daschas zittas leetas un arri mas siblas naudas bija palizis. Apakka nahzis, mulschneeks fahf mefleht sawu naudu un ne atrohd. Bet kad nu pa to starpu ne weens zits zilweks ne warreja buht istabā bijis, ne kà weena no tahm diwahm muischas kalponehm, tad sinnams, ka us winnahm dohmaja, kaut gan abbas nodee, wajahs, ka nedf effoht nehmuschas, nedf pahr to fo sinnoht. Starp zittahm us galdu atlikkuschahm leetahm arri bija keshas-pulkstens, pee kurra bantes beidsiht atrad-dahs, ka schi bija flapja un itt kà apgrausta. Nu tif muischneeks fahje dohmaht, ka tok laikam wehl zits buhschoht eenahzis istabā un par sagli palizis; prohti: ja una stirna, fo winsch jau fenn muischas paschās istabās turreja; jo tã gan schkitte, ka schi pulkstena banti bija nehmuše murcē. Kungs lifke stirnu nokaut, un luhf, winnas wehderā atradde, fo mefleja.

Is Nirnberges pilssehtās, Wahzsemme. Peekta lappa jau stah stija, ka tur labba teefa zilweku effoht fabeedrojusees, us to darbotees, ka laudis tur beigtu pehz branguma un lustehm kahroht un zaur to eekrist nabbadribā. Tatschu wehl lifk schim semmes waldischana ne bija beedribai patahwufe zeltees, tapehz arri schahs likkumf wehl ne bija gahjuschi spehka. Bet nu jau beedriba ar waldneeku paluschanu irr rezelta, no winneem tohti usteikta un fahf strahdaht uszihligi. Usnehmahs arri, kautinus flubbinahf, lai tok beesaki eet basnijā, un laf arri luhfo pehz mihka pestitaja wahrdeem sawas atlikkuschas druskas sakraht, ka ne kas ne isbahrstahs, un tahs eeleef spahr-kasē. Leek arri eerakstihf sawadās rul, lēs, kà ikkats deenest; zilweks uswebdahs. Warr buht, ka zaur to faines behrnt jo wairaf sanemsees ustizjami buht. — Beedriba arri jau mefleja tã pacc kau-

dis ká fungus pamahjigt, lai faweem nomirruscheem raddeem behres taifida mi, fawu naudu aplam ne tehre, un raug', daschi jau tahdam nelabbam eeraddumam atfazzijufchi, un atradde gohdu, fawus miferonus bes leela gohda un tehrina glabbajufchi.

Wehl is Wahjsemmes. Wahjsemmes awihses taggad stahsta pahr weenu feewu, kas tik brishnum' naudas kahriga bijufe, ka sawas fakrahtas mantas ir nahwes stundâ sawai weenigai raddineezei naw atwehlejufe, bet praffijufe, lai winnai tahs eeleekoht lighds sahrkâ. Winna dshwoja glufchi kâ pluffate, un nahkufe pee mirschanas, fazzija sawai nabbagai raddineezei, ka winnai no mantahm ne kas ne paleekoht pakkat, un ka winna few zittu ne ko ne wehlejoht, ne kâ lai winnas wezzu seemas mizji winnai lighds dohb kappâ. Raddineeze to apsohlija un arri isdarrija, bet papreeksch tahs pehrles, kas bija peeschuhtas, noahrvidama, winna atradde, ka mizzes eeffschâ 100 masi naudas papihri bija, kas katrs no 10 guldeneem, un ko ta neganta sikhstule us tahdu wihsi sawai nabbagai raddineezei gribbeja atraut. Woi ta gan pilnâ prahtâ buhs bijufe?

Is Parihshes. Preeksch gaddeem jau tâ patt Sprantschu semmê, kâ zittâs semmês dauds ko runnaja pahr weenu Sprantschu mahjitaju, Paramelle wahrâ, kas leelijahs, ka Deews winnam tahdu sawadu spehku dewis, sinnahc kur eeksch semmes kahds awohts effoht. To laik' wihrs pa wiffu semmi staigaja apkahrt, fawu brishnischku skunsti rahdiht, bet taggad — te ne weens zilweks pahr winnu ko sinn; warr arri gan buht, ka winnam schi Deewa dahwana pa wiffam atnemta. Bet nu turpatt zits wihrs zehlahs, jaunellis no Brantes-zeema Wolkshses walsti, wahrâ Zorich-ne Ruh; ras leelahs to paschu gudribu no Deewa dabbujis, bet turflahc arri skaidri wiffu isreiz, ko tik pats sinn pahr scho spehku, un ne mas ne darra tâ, kâ zittkahrt tas mahjitajs irr darrjis, kas — Deews sinn, kahdâ prahtâ — wiffu paslehepe, kas zitteem to leetu buhtu warrejis isskaidroht. Jaunellis stahsta, ka winsch jau no masahm deenahm daudsreis laukâ pee semmes effoht weetahm redsejis miglas strihpinas, ko winsch arri zittâ laikâ ar ween tannis paschâs weetâs atkal atraddis. Kad winsch zitteem behrneem to effoht reizis, tad schree ne ko ne eeraudsi, jufchi un brishscham dohmajufchi, ka winnus gribboht tirtinahc. Bet winsch turpretti to wehl wairak effoht apdohmajis, to semmi ismeklejis, kur tahs tik winna azzim redsamas miglas strihpinas parahdijahs wirsi, un ikreis skaidri atraddis, ka schi migla tur beidsahs, kur awohts bija. Us tahdu wihsi winsch tad nu scho gudribu panahjis, ko taggad, kâ Sprantschu semmes awihses fluddina, arri no teefas puffes pahr diweem mehnescheem 72 reises pee winna isprohweja, un atsinne par pateesu. Katrâ weetâ, ko winsch bija apshmejis, un kur rakke, atradde zittu reis agraki, zittu reisi wehlaki awohfscha uhdeni. Tik weenu paschu reisi bija ilgi ja-puhlejahs, tâ ka winsch jau pats drihs sahje prahtâ schaubitees, woi ne buhschoht peewihlees; bet wehl bes mitteschanas to miglas strihpi pee semmes redsedams, drohschi teize, lai rohk; — un azzis aistaisjis, dshkâs dohmâs stahwedams, us reis fauze, nu winsch garrâ skaidri redsoht ne ween to awoti, bet arri sinnoht, zil pehdu wehl dshkakt effoht ja-rohk. Un raug', tâ arri bija teefs. Bet tâ patt wjnsch us preekschu arri ikreis, kad ta fa-

wada migla wiñnam parahdijahs, un wiñsch galwu noduhris dsikkās dohmās stahweja, warreja isfazzigt, ne ween zil dsikka ikkatra uhdens ahdere effoht, bet arri zil stipra, un — pahr ko mums wehl wafrak jabrihnojahs — arri appaksch kahdeem semmes jeb maflu sorteem tekkofht. Awihfes sinn leelu pulku zilweku pee wahrdeem skaitigt, kas paschi klahr bijuschi, — un fluddina arri tahs walstis, kur schis jauns wihrs jau sawu skunsti parahdijis. Schi migla, kas wiñnam par sihmi, wiñnam tik rahdahs wihs tekkofcha uhdena, bet ne mas wihs stahwofcha. Merz-mehnescha eefahkumā wiñsch sawu darbu wehl strahdaja Awisones walsti un tur staigaja apfahrt, dascham zeemam, daschai draudsi ar sawu gudribu palihdseht. So fluddinajoht, awihfes paschas fakka, ka schi skunste, uhdeni redseht semmes eekschā, ne effoht wis jauna, bet ka jau wezza Spanjeru grahmata, kas trihs fimts gaddus wezza, pahr to ko stahstoht, un ka ap to paschu laiku arri weens augsti mahzichts wihrs no mahzitaju fahrtas, Kircher wahrdā, Wahzsemme effoht dsihwojis, kas eeksch weenas sawas grahmatas ihpaschi teizis, ka karts swammis, pahr paslehpta awofcha usfahrts, eewelkoht flapjumu.

Ram Deews irr par draugu, tam irr gann'.

Kahdā zeemā Wahz'semme leelā nabbadsibā dsihwoja kahds leela-kunga meddi-neeks, kas tizzibas deht no sawas tehwa semmes bij' isdsihts un nu ar teem sawejeem fuhri gruhti pahrtikke, zelmus rakdams. Ar gabbalnu faufas maifes sawā tarbā wiñsch ikdeenas aigahje us meschu un wakkarōs, kad mahjā nahje, tad wiñna besdeewiga feewa wiñnu allasch sagaidija ar lammafchanahm un pahmefchanahm tā, kā zitkahrt Zjabu sawa feewa, tā fazzidama: »Woi tu wehl zeeti turrees pee sawas Deewa=bihjaschanas? Wot tu wehl arween' zerre us sawu mihlu Deewu?« Bet wiñsch ne likkās fewi apmahniht; wiñsch palikke pee sawas tizzibas un Deews wiñnam arween' brihnischēi palihdseja un wiñnu apgahdaja. Kad wiñsch kahdeem saweem tizzigeem draugeem sahje kahdu reis stahstigt pahr Deewa mihlestibu, tad wiñnam preeka, un pateizibas=affaras aumatam pluhde is azzim. Kahdu reis weens draugs wiñnu noschehloja, ka wiñnam paschā sawā leelā un gruhtā wezzumā tik smaggi ja-puhlejotees un tik fuhri gruhti sawa dsihwiba ja-welkoht; bet wiñsch tam atbildeja: »Mihlajs brahl', ne noschehlo manni tik tohti, man tik gruhti wis ne klahjahs, kā tu dohma; jo pahr tuhstoscheem zitteem es esmu laimigaks. Kad no rihta lihds pufsdeenai meschā strahdajoht peekuhstu, tad usmekleju kahdu awotu; tur nu isduffohts, ehdu sawu gabbalnu maifes un usdserru tihru uhdeni no awota. Un tas manni tā spirdsina, kā tu ne mas ne warri dohmaht. Pehz diwi woi trim stundahm es atkal esmu tik spehzigis, ka warru kertees pee saweem zelmeem.« (Sal. falk. w. 13, 7.)

—s—n.

Tizziga palauschanahs us Deewu.

Kahdu deen' kristigs jauneklis atradde sawu mihlu wezzu mahči tohti noskummu, schu un raudajam. Wiñsch tuhdal mihligi iswaizaja, kahdas wainas deht ta raudoht un dabbuja sinnah, ka tai pehz stundas laika weena dahldera toht waljagoht un

winnä ne sinnoht, kur to nemt. Dehls, kaut labpraht buhtu lihdssejts, tomeht tanni
brichdi arri bija gluschi tukfchs no naudas un ne sinnaja ne kahdu padohmu schinni
leerä. Par kahdu brichdi winsch fazzija: »Man arri tä leekahs, ka tas dahlderis jums
tohti wajjadsiqs.« Vehz to winsch panehme tahdu smiltschu blaschkiti jeb pulsteni, ka
daschä basnizä us kanzeta redsam, fo mahzitaji turr fewim par sinnu, zil ilgi spred-
dikli fazzijt. Scho winsch nolikke us galda un fazzija turklaht: »Ja tas dahlderis
jums ihsti un pateesi nohtigi wajjaga, tad es drohstsi tizzu, ka tas arri gaddisees,
pirms schahs smiltis buhs notezzejuschas; un ja ne gaddisees, tad tas buhs skaidra
sihme no Deewa, ka tas mums til tohti wis ne wajjadsejts, ka dohmajam.« Un raug',
smiltis wehl pa puffi ne bij' notezzejuschas, kad atnahze kahds zilweks un winnam
dahlderit acnesse, fo tas winnam jau fenn bijis parradä. Schis dahlderis winnam
palikke par. til dahrgu mantu, ka to pehzak atkal eemihje atpakkal un to paglabbaja ka
fwehtu leetu ir tad, kad Deews winnus baggatigi bij' apfwehtijis ar laizigahm man-
tahm. Dehls pa wissu sawu muhschu reisu reisehm mahzeja fazzijt: »Tahdi fihli
naudas gabbalini, fo taggad mas rehlinajam, nohtes-laikä paleek par tahdu brichnuma-
mantu, fo karris labpraht apstatta un tur wirfä lassa tohs wahrdu: Redf', ka Deews
warr palihdsseht! (1 Vehz. 5, 7.)

— s — n.

Dsihweß preeki.

<p>1. Kur skattahs schinni pasaul's ehkä,
Kur smaididams wiss gawile,
Wiss lihgsnojahs, wiss deij un lehla,
Un radditaju noslawe.</p> <p>2. Skatt', faulite ar selta starreem
Kur mirdsedama gresnojahs,
Un bittite als pukka sarreem
Yahr dsihweß laimi lihgsnojahs.</p> <p>3. Klauß lagdigallas skunstes spehli,
Kas seedu fruhmä nolihgo;
Un zihrulihst ar skannu mehli
Tam pateiz, kas muhs aplaimo.</p> | <p>4. Al ka tad zilweks fluffu zeeftu,
Kam skaidra firds un dwehfele?
Tam welti liktens laimi spreestu,
Kam netihl schinni pasaul's.</p> <p>5. Es tad ar kattru jaunu ribtu
No jauna gribbu preezatees,
Un kamehr schinni semmē mihu,
No preeka dseefmahm nerimtees.</p> <p>6. Ir wehl kad kappä mallä eefschu,
Kad pasaul's trohksnis man atstahs,
Us debbes skattidams tad smeeschu,
Tad ihsti preeki eefahlahs.</p> |
|--|--|

U. S—nn.

Preeki seedu mehneß.

<p>1. Kur ween skattohs, preeki usmeijahs!
Pakalnē un pukka leijsä,
Strautinä un seedu neijsä,
Jauna dsihwe wissur usnohstahs.</p> <p>2. Preeki atskann tahl un turumä,
Birse putni dseed til jauki,
Salki gehrbjahs meischs un lauki,
Zihrulst lihgo debbes klajumä.</p> | <p>3. Klauß, kur ganninsch lessu pawehni!
Zehrinsh lehla birses gallä,
Sweineeks tihlo uppes mallä,
Saulihl' mirbs un silda palehni.</p> <p>4. Dsegguse tur meschä notuhlo,
Un als seedu pilneem sarreem
Bittites duhz leeceem barreem,
Lagdigalla fruhmä appohgo.</p> |
|---|--|

U. S—nn.